

JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Dato: 23. september 2016
Kontor: Sikkerhedskontoret
Sagsbeh.: Christian Fuglsang
Sagsnr.: 2016-731-0064
Dok.: 2048183

UDKAST

Forslag

til

Lov om ændring af lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET)

(Ændring af PET's opgaver i forhold til den alvorligste organiserede kriminalitet og PET's forpligtelse til sletning af oplysninger)

§ 1

I lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET), jf. lovbekendtgørelse nr. 1600 af 19. december 2014, som ændret ved § 1 i lov nr. 1881 af 29. december 2015, foretages følgende ændringer:

1. § 1, stk. 1, nr. 2, ophæves.

Nr. 3-8 bliver herefter nr. 2-7.

2. I § 1, stk. 2, ændres »nr. 1-8« til: »nr. 1-7«.

3. Efter § 9 indsættes:

»§ 9 a. Når Politiets Efterretningstjeneste i forbindelse med sine aktiviteter bliver opmærksom på, at sager eller dokumenter mv. ikke længere opfylder betingelserne i § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, skal disse slettes, uanset om slettefristen i § 9 eller frister fastsat i medfør af § 7, stk. 3, eller § 8, stk. 3, er udløbet. Politiets Efterretningstjeneste er ikke i øvrigt forpligtet til løbende af egen drift at gennemgå tjenestens sager og dokumenter mv. med henblik på at vurdere om betingelserne i § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, fortsat er opfyldt.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Stk. 2. Politiets Efterretningstjeneste er uanset bestemmelserne i §§ 7-9 ikke forpligtet til at slette oplysninger, der ikke opfylder betingelserne i § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, hvis oplysningerne indgår i dokumenter mv., som i øvrigt opfylder betingelserne i § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, jf. dog stk. 3 og § 13, stk. 2.

Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte regler om, at Politiets Efterretningstjeneste i nærmere fastsatte tilfælde skal slette oplysninger i videre omfang end, hvad der følger af lovens bestemmelser.«

4. I § 13 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»*Stk. 2.* Når det i forbindelse med en undersøgelse efter stk. 1 konstateres, at Politiets Efterretningstjeneste behandler oplysninger som ikke længere opfylder betingelserne i § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, skal disse oplysninger slettes uanset § 9 a, stk. 2.«

Stk. 2-3 bliver herefter stk. 3-4.

5. I § 16, *stk. 4*, indsættes efter »antager«: »og sikkerhedsgodkender«.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. marts 2017.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

- 1. Indledning og baggrund**
- 2. Ændring af PET's og det øvrige politis opgaver vedrørende den alvorligste organiserede kriminalitet**
 - 2.1. Gældende ret
 - 2.2. Justitsministeriets overvejelser
 - 2.3. Den foreslåede ordning
- 3. PET's sletning af oplysninger**
 - 3.1. Gældende ret
 - 3.2. Tilsynet med Efterretningstjenesternes kontrol af PET og tilsynets årsredegørelse for 2015
 - 3.3. Justitsministeriets overvejelser
 - 3.4. Den foreslåede ordning
- 4. Sikkerhedsgodkendelse af ansatte i Tilsynet med Efterretningstjenesternes sekretariat**
 - 4.1. Gældende ret
 - 4.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
- 5. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige**
- 6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.**
- 7. Administrative konsekvenser for borgerne**
- 8. Miljømæssige konsekvenser**
- 9. Forholdet til EU-retten**
- 10. Hørte myndigheder og organisationer mv.**
- 11. Sammenfattende skema**

1. Indledning og baggrund

Det er et centralt mål for regeringen at sikre borgernes tryghed. Det kræver bl.a., at arbejdsfordelingen og samarbejdet mellem myndighederne på området, herunder Politiets Efterretningstjeneste (PET) og det øvrige politi, løbende overvejes og tilrettelæggelse bedst muligt. Det er endvidere af afgørende betydning for regeringen at sikre, at de operative kræfter hos PET anvendes så effektivt som muligt til PET's kerneopgaver, herunder forebyggelse og bekæmpelse af terrorisme, ligesom det er af afgørende betydning at finde den rette balance mellem hensynet til PET's operationelle kapacitet og hensynet til at undgå unødvendig ophobning af oplysninger om enkeltpersoner i tjenestens arkiver.

Justitsministeriet foreslår i det lys en række ændringer af PET-loven. Lovforslaget indeholder følgende tre hovedpunkter:

For det første foreslås det at overføre de nuværende opgaver i PET vedrørende indsatsen mod den alvorligste organiserede kriminalitet til Rigspolitiets Nationale Efterforskningscenter. Formålet med denne del af lovforslaget er at sikre en bedre arbejdsfordeling mellem PET og det øvrige politi for så vidt angår indsatsen mod den alvorligste organiserede kriminalitet, bl.a. således at der ikke udføres dobbeltarbejde i henholdsvis PET og det øvrige politi.

For det andet foreslås der visse ændringer i PET-loven med henblik på at afklare rækkevidden af PET's forpligtelser til at slette lovligt tilvejebragte oplysninger. Forslaget skal bl.a. ses i lyset af Tilsynet med Efterretningstjenesternes årsredegørelse for 2015, hvori der påpeges en række afvigelser i tilsynets og efterretningstjenestens opfattelse af de pligter, der følger af PET-loven. Det følger af de gældende regler, at PET skal slette sager eller dokumenter mv., når de relevante slettefrister for PET er udløbet. I forlængelse heraf lægges der med lovforslaget op til udtrykkeligt at fastlægge i loven, at når PET i forbindelse med sine aktiviteter bliver opmærksom på, at sager eller dokumenter mv. ikke længere opfylder PET-lovens behandlingskriterier, skal disse slettes, uanset om de relevante slettefrister er udløbet, men at PET ikke herudover er forpligtet til løbende af egen drift at gennemgå tjenestens sager og dokumenter mv. med henblik på at overveje sletning. De foreslåede ændringer skaber klarhed over PET's forpligtelse i denne forbindelse og er efter regeringens opfattelse udtryk for den rette balance mellem på den ene side hensynet til, at der ikke i unødigt omfang behandles oplysninger om personer, som ikke er nødvendige for varetagelsen

af PET's opgaver, og på den anden side, at PET's operationelle ressourcer anvendes til PET's kerneopgaver, herunder med at forebygge og bekæmpe terrorisme mv., frem for på administrativt arbejde i forbindelse med gennemgang af sager og dokumenter mv. med henblik på løbende at overveje sletning.

For det tredje foreslås det, at PET-lovens § 16, stk. 4, om antagelse af sekretariatsbistand i Tilsynet med Efterretningstjenesterne, justeres, således at det fremover vil være tilsynet selv – og ikke Justitsministeriet – der træffer afgørelse om sikkerhedsgodkendelse af sekretariatets ansatte. Dette forslag er navnlig begrundet i, at det vurderes, at tilsynet selv har de bedste forudsætninger for at træffe afgørelse om sikkerhedsgodkendelse af dets sekretariatsansatte end Justitsministeriet.

2. Ændring af PET's og det øvrige politis opgaver vedrørende den alvorligste organiserede kriminalitet

2.1. Gældende ret

2.1.1. PET's opgaver vedrørende organiseret kriminalitet

PET's opgaver er fastsat i § 1 i PET-loven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1600 af 19. december 2014, som ændret ved § 1 i lov nr. 1881 af 29. december 2015. Efter lovens § 1, stk. 1, nr. 1, har PET til opgave at forebygge, efterforske og modvirke forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed samt forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder mv., jf. kapitel 12 og 13 i straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1052 af 4. juli 2016. Det drejer sig bl.a. om terrorisme, ekstremisme, spionage, ikke-spredning af masseødelæggelsesvåben mv.

PET's hovedopgave er at forebygge, efterforske og modvirke handlinger og foretagender, der udgør eller vil kunne udgøre en fare for bevarelsen af Danmark som et frit, demokratisk og sikkert samfund, for rigets selvstændighed og sikkerhed samt for den lovlige samfundsorden.

Efter PET-lovens § 1, stk. 1, nr. 2, skal PET endvidere forebygge, efterforske og modvirke andre alvorlige forbrydelser, der truer den nationale eller internationale samfundsorden (den alvorligste organiserede kriminalitet).

Herved sigtes ifølge forarbejderne til bestemmelsen, jf. punkt 3.3 i de almindelige bemærkninger i lovforslag nr. L 161 af 27. februar 2013, navn-

lig til den bande- og netværkskriminalitet, som er kendetegnet ved sin internationale, grænseoverskridende og professionelle karakter og begås under anvendelse af vold, trusler og våben i svært tilgængelige miljøer, hvor sikkerhedsniveauet er højt. Det gælder eksempelvis sager om større våbenrøverier, organiseret våbenindsmugling, organiseret og omfattende narkotikasmugling, fabrikation af falske penge samt systematiske angreb på danske kommunikationsmetoder.

PET's opgaver omfatter i den forbindelse at foretage analyser af denne kriminalitet, udarbejde efterforskningsoplæg og yde politikredsene bistand i forbindelse med særlige politiindsatser knyttet til efterforskning og opklaring af alvorlig kriminalitet. Selve monitoreringen af den alvorligste organiserede kriminalitet – dvs. indsamlingen af oplysninger fra politikredsene – ligger dog i Rigspolitiets Nationale Efterforskningscenter (NEC), der bl.a. fører Politiets Efterforskningsstøtte Database (PED), hvori bl.a. personer med tilknytning til bande- og rockergrupperinger registreres.

Baggrunden for, at opgaven med den alvorligste organiserede kriminalitet er placeret hos PET, er nærmere beskrevet i punkt 3.1.2 i de almindelige bemærkninger i forarbejderne til PET-loven, jf. lovforslag nr. L 161 af 27. februar 2013. Heraf fremgår det, at den daværende regering i 2006 på baggrund af en anbefaling fra en tværministeriel arbejdsgruppe om terrorbekæmpelse (den såkaldte Bernstein-arbejdsgruppe) besluttede at overføre visse dele af det daværende Nationale Efterforskningscenters opgaver og støttefunktioner til PET.

Overførelsen skete bl.a. for at tilvejebringe et grundlag for proaktivt og efterretningsbaseret at kunne gribe tidligt og præcist ind over for den alvorligste organiserede kriminalitet med henblik på at undgå, at kriminalitetens fulde virkning indtræder.

2.1.2. PET's øvrige bistand til politikredsene

Efter PET-lovens § 1, stk. 1, nr. 4, har PET til opgave at bistå det øvrige politi.

PET bistår således i vidt omfang politikredsene, idet PET bl.a. løbende videregiver oplysninger om mulig (anden) kriminalitet, som PET bliver opmærksom på i forbindelse med sine forebyggelses- og efterforskningsopgaver. Endvidere bistår PET politikredsene gennem udarbejdelsen af trusselsvurderinger, hvorigennem kredsene underrettes om aktuelle trusler.

PET yder også politikredsene bistand til særlige politiindsatser, herunder bistand fra aktionsstyrken og forhandlergruppen, f.eks. i forbindelse med løsning af gidselsituationer eller særligt farlige anholdelser. Endvidere yder PET bistand med agentoperationer, særlige observationsopgaver og brug af særligt teknisk overvågnings- og aflytningsudstyr, i det omfang der er kapacitet hertil.

Ud over de under punkt 2.1.1 omtalte opgaver i forhold til at analysere og udarbejde efterforskningsoplæg i forhold til den alvorligste organiserede kriminalitet fik PET i 2006 også overført aktionsstyrken, særlige operationer (agenter, forhandlergruppe, vidnebeskyttelse mv.) og observations- og teknikgruppen fra Rigspolitiets Nationale Efterforskningscenter.

Om PET's opgaver fremgår i øvrigt af PET-lovens § 1, stk. 2, at justitsministeren kan bestemme, at andre opgaver, der har sammenhæng med de i PET-lovens § 1, stk. 1, nr. 1-8, nævnte, henlægges til PET.

2.1.3. Politiets indsats mod organiseret kriminalitet

Rigspolitiet, Politiområdet, understøtter på en række områder politikredse- ne i forhold til monitoring og analyse, herunder især i forhold til organiseret kriminalitet og kriminalitet med internationale relationer.

Sager om organiseret kriminalitet fordeles i dag mellem politikredsene og Task Force Øst og Task Force Vest i samarbejde mellem Rigspolitiets Nationale Efterforskningscenter, de relevante politikredse og Task Force Øst og Vest. I dette samarbejde foretages der løbende en udpegning af de organiserede kriminelle, der skal gøres til genstand for en fremadrettet efterforskning. Denne udpegning af kriminelle, der skal gøres til genstand for en fremadrettet efterforskning, sker bl.a. på baggrund af de oplysninger, som politiet på baggrund af en systematisk politimæssig monitoring er i besiddelse af.

Det bemærkes, at Task Force Øst og Vest samt Task Force Indbrud vil blive nedlagt den 1. januar 2017, hvor de vil blive erstattet af to efterforskningsfællesskaber i Københavns og Østjyllands politikredse med tværgående operationsområder i henholdsvis det østlige og vestlige Danmark. Efterforskningsfællesskaberne skal bl.a. arbejde med kriminalitetsudfordringer af samfundsskadelig karakter og skal fokusere på kriminelle grupper og netværk, der forøver organiseret kriminalitet.

2.2. Justitsministeriets overvejelser

Udviklingen i trusselsbilledet for Danmark har betydet, at PET gennem de seneste år har brugt stadigt flere ressourcer på at identificere og imødegå konkrete terrortrusler rettet mod Danmark, danskere eller danske interesser i udlandet. PET gennemfører således løbende et større antal operationer rettet mod grupper, netværk og enkeltpersoner her i landet eller i udlandet, der mistænkes for at udgøre en sikkerhedsmæssig risiko.

PET har endvidere et stigende behov for at anvende efterforskningsressourcer med henblik på strafforfølgning af forbrydelser inden for straffelovens kapitel 12 og 13.

Samtidig har politikredsene siden politikredsreformen i 2007 opbygget betydelig kapacitet og kapabilitet inden for efterforskning af organiseret kriminalitet, herunder i regi af Task Force Øst og Vest. Denne kapabilitet forventes også at blive understøttet med de to efterforskningsfællesskaber, der vil blive etableret den 1. januar 2017, jf. punkt 2.1.3 ovenfor.

Det er navnlig vurderingen, at der er betydelige overlap og grænseflader mellem den alvorligste organiserede kriminalitet, der efter de gældende regler skal behandles af PET, og de opgaver, der varetages af Rigspolitiets Nationale Efterforskningscenter og Task Force Øst og Vest samt fremover i de kommende to efterforskningsfællesskaber.

Justitsministeriet finder på denne baggrund, at det vil være hensigtsmæssigt at overføre de opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af den alvorligste organiserede kriminalitet, som i dag varetages af PET, til Rigspolitiet (under Nationalt Efterforskningscenter).

Det bemærkes, at der fortsat vil kunne etableres samarbejdsfora mellem PET og det øvrige politi i relation til bl.a. bekæmpelsen af typer af kriminalitet, hvor der er grænseflader mellem PET's og det øvrige politis arbejdsområder.

Det bemærkes i forlængelse heraf, at PET som opfølgning på ”Evaluering af myndighedsindsatsen forud for og i forbindelse med angrebene i København den 14. og 15. februar 2015” af 4. maj 2015 har nedsat en koordinationsgruppe, som har til formål at koordinere den samlede analytiske, forebyggende og efterforskningsmæssige kapacitet på terrorområdet, herunder

i forhold til eventuelle overlap og grænseflader mellem eksisterende bandegrupperinger og radikaliserede miljøer.

2.3. Den foreslåede ordning

2.3.1. Justitsministeriet finder som anført i punkt 2.2, at de opgaver vedrørende den alvorligste organiserede kriminalitet, som i dag varetages af Efterforskningscenteret hos PET, bør overføres til Rigspolitiet (Nationalt Efterforskningscenter).

PET's opgaver hermed varetages i henhold til PET-lovens § 1, stk. 1, nr. 2, jf. punkt 2.1.1 ovenfor. Med lovforslagets § 1, nr. 1, foreslås det derfor at ophæve PET-lovens § 1, stk. 1, nr. 2. Det vil herefter ikke længere i PET-loven være anført som en selvstændig opgave for PET, at forebygge, efterforske og modvirke andre alvorlige forbrydelser (end efter straffelovens kapitel 12 og 13), der truer den nationale eller internationale samfundsorden.

Det bemærkes, at Rigspolitiets Nationale Efterforskningscenter ikke har selvstændige sager, idet alle sager bliver forankret i politikredsene eller et af de kommende efterforskningsfællesskaber, jf. herom i punkt 2.1.3 ovenfor. Nationalt Efterforskningscenter vil på overordnet strategisk niveau sætte retning for efterforskning af organiseret kriminalitet samt understøtte kredsene i relation til monitoring og analyse.

Den nærmere organisering mv. af varetagelsen af opgaverne med den alvorligste grænseoverskridende kriminalitet vil herefter – på samme måde, som de opgaver det øvrige politi ellers varetager – kunne ske administrativt inden for de almindelige rammer, der gælder for politiets virksomhed.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 1 og 2 (forslag til ophævelse af PET-lovens § 1, stk. 1, nr. 2 og justering af PET-lovens § 1, stk. 2), og bemærkningerne hertil.

2.3.2. PET vil også fremadrettet skulle bistå det øvrige politi med de særlige kompetencer, som PET råder over, herunder i forhold til aktionsstyrken, forhandlergruppen, agentoperationer, særlig observationsopgaver og brug af særligt teknisk overvågnings- og aflytningsudstyr. PET vil således også fortsat kunne yde det øvrige politi bistand til særlige politiindsatser, f.eks. i forbindelse med løsning af gidselsituationer eller særligt farlige anholdelser, herunder i forbindelse med organiseret kriminalitet.

En sådan bistand vil kunne ske inden for rammerne af PET-lovens § 1, stk. 1, nr. 4, hvorefter det er en selvstændig opgave for PET at bistå det øvrige politi.

Lovforslaget tilsigter heller ikke at ændre på, at PET også fremover skal kunne identificere eventuelle relationer mellem den alvorligste organiserede kriminalitet og efterretningstjenestens øvrige arbejdsområder. Denne opgave vil skulle løses som en integreret del af efterretningstjenestens øvrige virksomhed, jf. PET-lovens § 1, stk. 1, nr. 1 og 3-8.

Det bemærkes endvidere for god ordens skyld, at den foreslåede overførsel af opgaver ikke begrænser politiets mulighed for løbende at tilpasse organisationen, ressourceanvendelsen mv. inden for de almindelige rammer, der gælder for politiets virksomhed, og som bl.a. er fastsat i lov om politiets virksomhed (politiloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 956 af 20. august 2015, og retsplejelovens kapitel 11 om politiet.

3. PET's sletning af oplysninger

3.1. Gældende ret

3.1.1. PET's tilvejebringelse af oplysninger

3.1.1.1. Efter PET-lovens § 3 kan PET til varetagelse af de opgaver, der er anført i lovens § 1, som udgangspunkt indsamle og indhente enhver oplysning, der kan have betydning for tjenestens virksomhed.

PET's arbejde er i vidt omfang forebyggende, og bestemmelsen giver således mulighed for, at PET kan indhente oplysninger, selv om det er forbundet med usikkerhed, om de personer, der undersøges, reelt har til hensigt at begå strafbare forhold. Det bemærkes i den forbindelse, at efterretningsarbejde ofte har karakter af "at lægge et puslespil", hvor enkeltoplysninger ikke nødvendigvis har et belastende indhold, men hvor oplysningen, når den sammenkædes med andre oplysninger, kan have afgørende betydning for det terrorforebyggende arbejde.

Kriteriet "kan have betydning" indebærer, at tjenestens indsamling og indhentning af oplysninger alene skal opfylde en (generel) relevansbetingelse, dvs. at det ikke på forhånd kan udelukkes, at oplysningen har relevans for

tjenesten, jf. bemærkningerne til PET-lovens § 3, jf. lovforslag nr. L 161 af 27. februar 2013.

PET-lovens § 3 pålægger ikke tredjepart – f.eks. en offentlig myndighed eller privat virksomhed – at videregive oplysninger til PET, men fastslår alene, at PET ”kan indsamle eller indhente” enhver oplysning, som kan have betydning for tjenestens virksomhed.

Hvis en offentlig eller privat tredjepart ikke ønsker – eller ikke efter lovgivningen har mulighed for – at videregive oplysninger til PET, kan PET-lovens § 3 således ikke danne grundlag for at kræve oplysninger udleveret til PET, jf. herved nedenfor om PET’s mulighed for at indsamle oplysninger på andet grundlag end PET-lovens § 3.

3.1.1.2. Af PET-lovens § 4, stk. 1, fremgår endvidere, at andre forvaltningsmyndigheder efter anmodning fra PET skal videregive oplysninger til PET, hvis tjenesten vurderer, at oplysningerne må antages at have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13.

Efter bestemmelsen kan PET kræve oplysninger fra andre forvaltningsmyndigheder, når oplysningerne efter PET’s vurdering må antages at have betydning for varetagelse af PET’s opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13. I betingelsen om, at oplysningerne må antages at have betydning for PET’s opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13, ligger, at der skal være en mere konkret formodning for, at de oplysninger, som PET ønsker at indhente, vil have betydning for PET’s varetagelse af disse opgaver, jf. forarbejderne til PET-lovens § 4 (lovforslag nr. L 161 af 27. februar 2013).

3.1.1.3. Det bemærkes, at lov nr. 1881 af 29. december 2015, der endnu ikke er trådt i kraft, indeholder visse ændringer af PET-loven og toldloven, og etablerer bl.a. hjemmel til, at PET via SKAT kan modtage oplysninger om passagerer og besætning på luftfartøjer. Loven træder i kraft efter justitsministerens bestemmelse herom.

Efter lovens ikrafttræden vil PET-lovens § 4, stk. 2, give PET adgang til relevante oplysninger om passagerer og besætning på luftfartøjer (såkaldte PNR-oplysninger) via SKAT, såfremt tjenesten vurderer, at oplysningerne kan have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver efter PET-

lovens § 1, stk. 1, nr. 1, vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13.

De pågældende oplysninger vil, hvis de findes, være oplysninger såsom navn, køn, fødedato, nationalitet, pasnummer, pasudstedelsesland og udløbsdato af passet, booking- og reservationsnummer, reservations- og udstedelsesdato, rejsebureau, rejседato, rejseplan, herunder forudgående og efterfølgende flyvninger (connecting flights), tidligere reservationer, eventuelle oplysninger om medrejsende, kontaktoplysninger, oplysninger om betaling, pladsnummer, bagage, kreditkort mv.

Ved lovens ikrafttræden vil justitsministeren desuden i henhold til PET-lovens § 4, stk. 3, efter forhandling med skatteministeren kunne fastsætte regler om, hvordan oplysninger efter stk. 2 skal stilles til rådighed for PET.

Den endnu ikke ikrafttrådte bestemmelse i PET-lovens § 4, stk. 2, skal ses i sammenhæng med toldlovens § 17, stk. 4, som ligeledes blev indført ved § 2 i lov nr. 1881 af 29. december 2015 og træder i kraft efter justitsministerens bestemmelse. Efter denne bestemmelse har virksomheder, der driver trafik med luftfartøjer, pligt til at give oplysninger om passagerer og besætning på luftfartøjer, som virksomhederne er i besiddelse af, til told- og skatteforvaltningen til brug for udøvelse af toldkontrol og forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13. Bestemmelsen etablerer således en særskilt hjemmel til, at luftfartsselskaberne skal give PNR-oplysninger til SKAT i det omfang, de er i besiddelse af sådanne oplysninger til brug for både toldkontrol og forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13.

Det bemærkes, at toldlovens § 17, stk. 4, ikke omfatter overførsel af følsomme personoplysninger – dvs. oplysninger om en persons racemæssige eller etniske oprindelse, religiøse eller filosofiske overbevisning, politiske meninger, medlemskab af fagforening, eller oplysninger som vedrører den pågældende persons helbred eller seksualitet. SKAT og PET vil således ikke få adgang til oplysninger om f.eks. særlige måltider (der kan give oplysning om passagerens religion) eller særlig assistance (der kan give oplysning om sygdom eller handicap), som et luftfartsselskab måtte have registreret om passagerer, og sådanne oplysninger vil i givet fald skulle filtreres fra, jf. herved punkt 4.4.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 23 af 7. oktober 2015.

3.1.2. PET's behandling og sletning af oplysninger

3.1.2.1. Forholdet mellem persondataloven og PET-loven

Persondataloven indeholder dansk rets almindelige regler for behandling af personoplysninger. Det følger af lovens § 2, stk. 11, at persondataloven ikke finder anvendelse for behandlinger, der udføres for PET.

Det fremgår imidlertid af PET-lovens § 7, stk. 1, at persondatalovens § 3, § 5, § 11, stk. 1, og §§ 14, 41 og 42 finder anvendelse for PET's behandling af personoplysninger. Det fremgår endvidere af PET-lovens § 8, stk. 1, at persondatalovens §§ 3, 5, 14, 41 og 42 finder anvendelse for behandling af oplysninger om juridiske personer.

Om baggrunden herfor fremgår det af punkt 4.2.1 i de almindelige bemærkninger i lovforslaget til PET-loven, jf. lovforslag nr. L 161 af 27. februar 2013, at Udvalget vedrørende Politiets og Forsvarets Efterretnings-tjenesters overvejelser fandt, at der for PET gør sig særlige forhold gældende, som kan begrunde, at tjenesten ikke i samme omfang som andre offentlige myndigheder bør være omfattet af den almindelige persondatalovgivning. Udvalget lagde i den forbindelse bl.a. vægt på, at PET fuldt ud skal kunne varetage sine opgaver – herunder de opgaver, som kan begrunde et særligt behov for at behandle en række meget sensitive oplysninger og i den forbindelse også oplysninger, hvis pålidelighed måske ikke umiddelbart lader sig efterprøve. Ligeledes lagde udvalget afgørende vægt på det særlige hensyn til fortrolighed, der knytter sig til tjenestens virksomhed, og at efterretningsarbejde ofte har en sådan karakter, at det ikke på tidspunktet for indsamlingen af en oplysning er muligt fuldt ud at vurdere den betydning, som oplysningen kan have for eksempelvis terrorbekæmpelse, når den sammenkædes med andre oplysninger.

3.1.2.2. Betingelser for, at PET kan behandle oplysninger

Det fremgår af PET-lovens § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, at PET kan behandle personoplysninger eller oplysninger om juridiske personer, hvis behandlingen sker med samtykke (nr. 1), hvis behandlingen må antages at have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13 (nr. 2) eller hvis behandlingen er nødvendig for varetagelsen af tjenestens øvrige opgaver (nr. 3).

Kriteriet i nr. 2 om, at oplysningen ”må antages at have betydning” for varetagelse af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13 giver PET en videre adgang til at behandle oplysninger end det sædvanligt gældende kriterium i persondatalovens §§ 6-8 om, at en behandling skal være ”nødvendig”. Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. lovforslag nr. L 161 af 27. februar 2016, at det er udtryk for, at kravet til PET’s behandling af personoplysninger lempes, hvis behandlingen vedrører tjenestens opgaver med forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13.

Kriteriet i nr. 3 om, at oplysningen må behandles, hvis behandlingen er nødvendig for varetagelsen af tjenestens øvrige opgaver svarer i vidt omfang til, hvad der gælder efter persondataloven for andre forvaltningsmyndigheder.

3.1.2.3. Slettefrister i PET-loven og PET-bekendtgørelsen

Der er med PET-loven og bekendtgørelse nr. 763 af 20. juni 2014 om Politiets Efterretningstjenestes behandling af oplysninger om fysiske og juridiske personer m.v. (PET-bekendtgørelsen) fastsat slettefrister for de oplysninger, som PET behandler.

3.1.2.3.1. Det fremgår af PET-lovens § 9, stk. 1, at PET, medmindre andet følger af lov eller bestemmelser fastsat i medfør af lov, skal slette oplysninger om fysiske og juridiske personer, der er tilvejebragt som led i undersøgelser eller efterforskning rettet mod sådanne personer, når der ikke i forbindelse med undersøgelsen eller efterforskningen er tilvejebragt nye oplysninger inden for de seneste 15 år. Om baggrunden for slettefristen på 15 år fremgår det af punkt 4.4.2 i lovforslag nr. L 161 af 27. februar 2013, at fristen tilsigter at afspejle, hvornår PET i almindelighed ikke længere har behov for oplysninger om fysiske og juridiske personer.

Det fremgår endvidere af bemærkningerne til bestemmelsen i PET-lovens § 9, jf. lovforslag nr. L 161 af 27. februar 2013, at i det omfang PET’s forpligtelser efter andre af PET-lovens bestemmelser medfører, at oplysningerne vil skulle slettes på et tidligere tidspunkt, vil dette tidspunkt være gældende. Dette vil også være tilfældet, hvis regler i PET-bekendtgørelsen medfører, at der vil skulle slettes på et tidligere tidspunkt.

Hvis væsentlige hensyn til PET's opgaver gør det nødvendigt at beholde sådanne oplysninger længere end 15 år, har PET mulighed herfor efter PET-lovens § 9, stk. 2. Tilsynet med Efterretningstjenesterne skal underrettes om en sådan beslutning, jf. PET-bekendtgørelsens § 12.

3.1.2.3.2. I PET-bekendtgørelsen er der bl.a. fastsat nærmere slettefrister for de oplysninger, PET behandler. Efter bekendtgørelsens § 1, stk. 2, skal PET senest 10 år fra sagsoprettelsen slette sager i den elektroniske journal, som ikke indeholder oplysninger om fysiske og juridiske personer, der er tilvejebragt som led i undersøgelser eller efterforskninger rettet mod sådanne personer. Sletning efter § 1, stk. 2, kan dog undlades, hvis væsentlige hensyn til varetagelsen af PET's opgaver gør det nødvendigt. I sådanne tilfælde skal PET underrette Tilsynet med Efterretningstjenesterne om denne beslutning, jf. bekendtgørelsens § 1, stk. 4.

Herudover følger det af PET-bekendtgørelsens § 2, stk. 1, at PET kan føre særlige databaser i tilknytning til PET's operative og administrative opgaver. Efter bekendtgørelsens § 2, stk. 2, skal PET fastsætte en slettefrist for den enkelte person eller oplysninger i efterretningstjenestens særlige databaser på indtil fem år fra indførelsen i databasen. PET kan efter underretning af tilsynet undtagelsesvist fastsætte en længere frist for sletning af personer, poster eller oplysninger i disse databaser. Slettefristen kan alene overstige den generelle frist i PET-lovens § 9, stk. 1, når betingelserne i stk. 2 er opfyldt (når væsentlige hensyn til varetagelsen af PET's opgaver gør det nødvendigt).

Det følger endvidere af bekendtgørelsens § 3, at oplysninger, som ikke inden fire uger fra modtagelsen eller tilvejebringelsen er lagret i PET's elektroniske journal eller i en database, skal slettes, medmindre oplysningerne efter deres karakter ikke kan lagres elektronisk.

PET-bekendtgørelsens § 8, stk. 1, indeholder herudover en sletningsforpligtelse for PET i tilfælde, hvor tjenesten indhenter oplysninger fra andre forvaltningsmyndigheder. Det fremgår af bestemmelsen, at PET i tilfælde hvor tjenesten fra andre forvaltningsmyndigheder i medfør af § 4, jf. § 3 i PET-loven indhenter oplysninger om alle personer, der inden for et givent tidspunkt har rettet henvendelse til en given offentlig myndighed, eller andre grupper af personer, som på tilsvarende måde ikke på forhånd er identificeret, så hurtigt som forholdene tillader det, skal foretage en vurdering af, om de personer, som oplysningerne vedrører, er af relevans for PET's

opgavevaretagelse. I den udstrækning dette vurderes ikke at være tilfældet, skal de ikke relevante oplysninger straks slettes.

Om intern kontrol hos PET fastslår bekendtgørelsens § 10, at PET løbende foretager stikprøvekontrol med bl.a. sletning, logning, indhentelse af oplysninger og videregivelse af oplysninger. Chefen for PET fastsætter nærmere retningslinjer for stikprøvekontrol, jf. PET-bekendtgørelsens § 11.

3.1.2.4. Nærmere om løbende revision og sletning efter persondataloven og PET-loven

3.1.2.4.1. Som nævnt ovenfor i punkt 3.1.2.1 finder persondatalovens § 5 anvendelse i sin helhed for PET's behandling af personoplysninger og oplysninger om juridiske personer, jf. PET-lovens § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1. I persondatalovens § 5 fastsættes en række grundlæggende principper for behandling af personoplysninger.

Det fremgår af persondatalovens § 5, stk. 5, at indsamlede oplysninger ikke må opbevares på en måde, der giver mulighed for at identificere den registrerede i et længere tidsrum end det, der er nødvendigt af hensyn til de formål, hvortil oplysningerne behandles.

Persondatalovens § 5, stk. 5, bidrager til at sikre mod en unødvendig op-hobning af data, idet en dataophobning principielt altid indebærer en forøget risiko for krænkelse af de registrerede, f.eks. derved at oplysningerne kommer uvedkommende i hænde.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 1999/2000, A, L 147 af 9. december 1999, at oplysningerne ikke må opbevares i identificerbar form i længere tid end, hvad der er nødvendigt af hensyn til de formål, hvortil oplysningerne indsamles, eller i forbindelse med hvilke oplysningerne senere behandles. Ifølge bemærkningerne er det ikke muligt generelt at beskrive, for hvilke tidsrum opbevaring af identificerbare oplysninger vil kunne ske. Dette må afgøres i den enkelte situation. Det forudsættes dog, at der gennem vedkommende tilsynsmyndigheds virksomhed vil blive fastsat nogle generelle kriterier for, hvor længe den dataansvarlige i almindelighed må opbevare identificerbare oplysninger.

Registerudvalget har i betænkning nr. 1345 udtalt, at det forudsættes, at der gennem Datatilsynets virksomhed etableres en praksis, som gør det

muligt for forvaltningsmyndigheder at opbevare oplysninger, så længe der er et administrativt behov herfor. Ved vurderingen af dette spørgsmål vil der ofte kunne hentes støtte i særlovgivningen, idet denne kan indeholde regler herom. Under alle omstændigheder er det vigtigt, at myndighederne ikke tvinges til at slette oplysninger, som der fortsat er et sagligt behov for at opbevare.

Det faktum, at en anden myndighed kunne tænkes at anmode om oplysninger, som en dataansvarlig er i besiddelse af, kan ikke i sig selv begrunde en fortsat registrering.

I en sag vedrørende indsigelse mod oplysninger om parkeringsafgift udtalte Datatilsynet, at Parkering-Københavns opbevaring af oplysninger om pålagte parkeringsafgifter i 5 år ikke var i strid med § 5, stk. 5. Datatilsynet lagde vægt på, at Parkering-København som en del af den offentlige forvaltning er underlagt forpligtelser med hensyn til opbevaring af sagsakter og registre, ligesom arkivlovgivningen stiller krav til myndigheders opretholdelse af registreringer. Datatilsynet lagde tillige vægt på, at Parkering-København kan have brug for oplysningerne i sagen til behandling af eventuelle klagesager eller til genoptagelse af parkeringssager. Datatilsynet udtalte, at det i disse tilfælde vil være nødvendigt at kunne identificere parten i sagen.

Spørgsmålet om, hvilke bestræbelser en dataansvarlig myndighed mv. skal gøre sig for at leve op til de generelle kriterier for, hvor længe identificerbare oplysninger i almindelighed må opbevares, ses derimod ikke omtalt i forarbejderne til persondataloven eller i den juridiske litteratur, ligesom der heller ikke ses at være taget stilling hertil i tilsyns- eller retspraksis.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at bestemmelsen i persondatalovens § 5, stk. 5, vil kunne opfyldes ved, at den dataansvarlige myndighed fastsætter generelle frister for, hvornår de personoplysninger, som myndigheden behandler, skal slettes.

Disse frister kan efter omstændighederne fastsættes på oplysnings-, dokument- eller sagsniveau. Den dataansvarlige skal i så fald have procedurer som sikrer, at der sker sletning i overensstemmelse med disse frister.

Bestemmelsen i § 5, stk. 5, indebærer herudover en pligt for den dataansvarlige myndighed mv. til at sørge for at slette personoplysninger, hvis nærmere omstændigheder, f.eks. en klage, giver anledning hertil, også

selvom oplysningerne indgår i et dokument mv., der i øvrigt ikke skal slettes.

I de situationer, hvor der er fastsat generelle slettefrister, er det desuden Justitsministeriets opfattelse, at der ikke af bestemmelsen i persondatalovens § 5, stk. 5, kan udledes en pligt for en dataansvarlig myndighed til løbende at gennemgå samtlige sine sager, dokumenter mv. med henblik på at sikre, at der ikke opbevares konkrete personoplysninger i strid med persondatalovens § 5, stk. 5, så længe myndigheden har procedurer, som sikre, at der sker sletning i overensstemmelse med de fastsatte frister. Dette afspejles også i den ovenfor nævnte sag om Parkering-København.

3.1.2.4.2. Af punkt 4.4.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget til PET-loven, jf. lovforslag nr. L 161 af 27. februar 2013, fremgår følgende vedrørende konsekvenserne for PET af ikraftsættelsen af persondatalovens § 5, stk. 5:

”Som det anføres af udvalget, følger det af persondatalovens § 5, stk. 5 – som, jf. lovforslagets § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1, foreslås sat i kraft for PET – at indsamlede oplysninger ikke må opbevares på en måde, der giver mulighed for at identificere den registrerede i et længere tidsrum end det, der er nødvendigt af hensyn til de formål, hvortil oplysningerne er indsamlet.

Lovforslaget indebærer således, at PET ikke må opbevare indsamlede og indhentede personoplysninger i længere tid end nødvendigt. PET vil i den forbindelse være forpligtet til løbende at gennemgå de oplysninger, som tjenesten opbevarer, med henblik på at sikre, at den fornødne sletning (alternativt anonymisering) af oplysningerne sker. Bestemmelsen vil dog ikke være til hinder for, at PET undlader at slette oplysninger, der f.eks. skal overgives til Statens Arkiver efter de nærmere regler herom.

Justitsministeriet finder ligesom udvalget, at der – ud over persondatalovens § 5, stk. 5 – bør fastsættes mere detaljerede slettefrister for de oplysninger, som PET behandler.”

Endvidere fremgår følgende af de specielle bemærkninger til PET-lovens § 7:

”Persondatalovens § 5 indebærer endvidere, at oplysninger indsamlet af tjenesten ikke må opbevares på en måde, der giver mulighed for at identificere den registrerede i et længere tidsrum end det, der er nødvendigt af hensyn til de formål,

hvortil oplysningerne behandles, jf. persondatalovens § 5, stk. 5. Herved lovfæstes det, at PET ikke må opbevare personoplysninger i længere tid end nødvendigt.”

Endelig fremgår følgende af de specielle bemærkninger til PET-lovens § 9:

”I det omfang PETs forpligtelser til at slette oplysninger efter andre bestemmelser i lovforslaget medfører, at oplysningerne vil skulle slettes på et tidligere tidspunkt, vil dette tidspunkt være gældende. Hvis PET således i forbindelse med den løbende gennemgang af opbevarede oplysninger om fysiske og juridiske personer, jf. persondatalovens § 5, stk. 5, konstaterer oplysninger, der ikke længere er nødvendige at opbevare, vil de således skulle slettes, uanset at 15 års-fristen endnu ikke er nået.”

3.2. Tilsynet med Efterretningstjenesternes kontrol af PET og tilsynets årsredegørelse for 2015

3.2.1. Tilsynet med Efterretningstjenesternes kontrol af PET

Tilsynet med Efterretningstjenesterne, der blev oprettet den 1. januar 2014, er et særligt uafhængigt kontrolorgan, der fører kontrol med, at bl.a. PET behandler oplysninger om fysiske og juridiske personer i overensstemmelse med de nærmere bestemmelser herom i PET-loven, herunder reglerne om intern behandling af oplysninger og om frister for sletning af oplysninger.

I forhold til PET påser tilsynet bl.a., om tjenesten overholder PET-lovens regler om tilvejebringelse af oplysninger, herunder om indsamling og indhentning. Endvidere påser tilsynet om PET overholder PET-lovens regler om intern behandling af oplysninger, herunder om sletning af oplysninger.

I medfør af PET-lovens § 13 (den indirekte indsigtssordning) kan en fysisk eller juridisk person anmode Tilsynet med Efterretningstjenesterne om at undersøge, hvorvidt tjenesten uberettiget behandler oplysninger om den pågældende. Tilsynet sikrer, at dette ikke er tilfældet, og giver herefter den pågældende meddelelse herom (den indirekte indsigtssordning). Det er forudsat i forarbejderne til bestemmelsen i PET-loven, jf. punkt 7.2, 9.4 og 10 i lovforslag nr. L 161 af 27. februar 2013, at tilsynet kan pålægge PET at slette oplysninger, som tjenesten behandler med urette.

Formålet med indsigtssretten efter PET-lovens § 13 er ifølge forarbejderne til bestemmelsen bl.a. at medvirke til at styrke borgernes tillid til den

offentlige forvaltning og muligheden for borgerne for at varetage deres interesser over for myndigheder, som træffer afgørelse eller udøver anden forvaltningsmyndighed. Indsigtsretten har til formål at fremme borgerens mulighed for – gennem tilsynet – at kontrollere, om de oplysninger, som PET er i besiddelse af, er korrekte, jf. punkt 7.2 i de almindelige bemærkninger i lovforslag nr. L 161 af 27. februar 2013.

Det følger endvidere af PET-lovens § 18, at tilsynet efter klage eller af egen drift påser, at PET overholder reglerne i §§ 3, 4 og 7-11 (om PET's tilvejebringelse, behandling og videregivelse af oplysninger) og regler udstedt i medfør heraf. Efter PET-lovens § 20, stk. 1, kan tilsynet hos PET kræve enhver oplysning og alt materiale, der er af betydning for dets virksomhed. Efter bestemmelsens stk. 2 har tilsynets medlemmer og sekretariat til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse adgang til alle lokaler, hvorfra en behandling, som foretages for PET, administreres, og hvorfra der er adgang til de oplysninger, som behandles, eller hvor tekniske hjælpemidler opbevares eller anvendes.

3.2.2. Tilsynets årsredegørelse for 2015

Tilsynet med Efterretningstjenesterne afgav den 17. maj 2015 en redegørelse til justitsministeren for tilsynets virksomhed i 2015 i relation til PET.

Det fremgår bl.a. af redegørelsen, at tilsynet ikke har haft bemærkninger til PET's overholdelse af PET-lovens §§ 3 og 4 om indhentelse og videregivelse af oplysninger eller lovens § 11 om lovlig politisk virksomhed. Tilsynet vurderer også, at PET's gennemførte revision af et meget betydeligt antal sager i tjenestens centrale journalsystem og den fortsatte løbende revision heraf indebærer, at PET generelt set overholder de overordnede slettefrister i PET-lovens § 9, stk. 1, og PET-bekendtgørelsens § 1, stk. 2.

Det fremgår imidlertid også af Tilsynet med Efterretningstjenesternes årsredegørelse, at tilsynet i en række tilfælde har påtalt PET's manglende sletning af oplysninger.

Tilsynet har *for det første* anført, at PET efter persondatalovens § 5, stk. 5, er forpligtet til at igangsætte en såkaldt ”styret dynamisk revision” med henblik på at sikre, at oplysninger slettes, når oplysningerne ikke længere er nødvendige for varetagelsen af tjenestens opgaver. Tilsynet henviser i den forbindelse bl.a. til de almindelige bemærkninger til PET-loven (lov-

forslag nr. L 161 af 27. februar 2013), jf. nærmere herom under punkt 3.1.2.4.2 ovenfor.

PET har i forhold hertil over for Justitsministeriet rejst spørgsmål om, hvorvidt bestemmelsen i persondatalovens § 5, stk. 5, allerede opfyldes igennem de slettefrister, der er fastsat for PET i PET-loven og PET-bekendtgørelsen, og at der ikke herudover kan udledes en pligt for PET til løbende at gennemgå samtlige sine sager og dokumenter mv. med henblik på at sikre, at der ikke opbevares oplysninger, som der konkret ikke er behov for.

PET har desuden over for Justitsministeriet oplyst, at en sådan løbende gennemgang, bl.a. henset til de meget store datamængder, PET håndterer, vil være overordentligt ressourcekrævende for tjenesten. PET har desuden oplyst, at det i vidt omfang er nødvendigt at inddrage PET's operative medarbejdere i vurderingen af, om en oplysning fortsat er nødvendig for varetagelsen af PET's opgaver.

Tilsynet har *for det andet* anført, at PET er forpligtet til at slette oplysninger, når det konkret påpeges, at de pågældende oplysninger ikke er nødvendige for PET's opgavevaretagelse, uanset om oplysningerne indgår i dokumenter mv., hvis øvrige oplysninger fortsat er nødvendige for tjenesten at bevare.

Det fremgår i den forbindelse af Tilsynet med Efterretningstjenesternes årsredegørelse for 2015, at PET i visse tilfælde har afvist at slette oplysninger, fordi oplysningerne indgår i sager eller dokumenter, hvis øvrige oplysninger fortsat er nødvendige for varetagelsen af tjenestens opgaver.

PET har herom oplyst over for Justitsministeriet, at tjenestens eksisterende IT-plattform understøtter arbejdsgangen for sletning på sags- og dokumentniveau, men at IT-plattformen ikke understøtter arbejdsgangen for sletning af enkeltoplysninger, som indgår i et dokument mv., der skal bevares. Sletning på oplysningsniveau indebærer således en række væsentlige og praktiske udfordringer for PET, som vil skulle slette oplysningerne manuelt. Sådan manuel sletning af oplysninger på oplysningsniveau vil være forbundet med et væsentligt ressourceforbrug for PET. PET har desuden oplyst, at det i vidt omfang er nødvendigt at inddrage PET's operative medarbejdere i vurderingen af, om en oplysning fortsat er nødvendig for varetagelsen af PET's opgaver.

3.3. Justitsministeriets overvejelser

3.3.1. Overvejelser om pligt for PET til løbende gennemgang af sager og dokumenter mv. med henblik på overvejelser om sletning

Reglerne for PET's behandling af personoplysninger og oplysninger om juridiske personer skal efter Justitsministeriets opfattelse være udtryk for en balance mellem på den ene side hensynet til, at der ikke i unødigt omfang behandles oplysninger, som ikke er nødvendige for varetagelsen af PET's opgaver (unødige dataophobning), og på den anden side hensynet til, at PET ikke skal bruge uforholdsmæssigt store ressourcer på at slette lovligt tilvejebragte oplysninger.

Justitsministeriet finder i den forbindelse, at det bør fastlægges i PET-loven, at PET er forpligtet til at slette sager eller dokumenter mv., der ikke længere opfylder PET-lovens behandlingsbetingelser, når PET i forbindelse med sine aktiviteter bliver opmærksom på, at den pågældende sag eller dokument mv. ikke opfylder behandlingskriterierne. Denne pligt for PET indebærer efter Justitsministeriets opfattelse ikke et ressourceforbrug for tjenesten, som overstiger hensynet til at undgå unødige dataophobning

Justitsministeriet finder endvidere, at en forpligtelse til løbende gennemgang af alle sager og dokumenter mv. – som også anført af PET – må antages at være overordentligt ressourcekrævende for tjenesten. Det skal bl.a. ses i sammenhæng med de store datamængder, som PET behandler. En sådan pligt for PET ville således indebære, at tjenesten – ud over at påse overholdelsen af relevante slettefrister – med jævne mellemrum skulle gennemgå tjenestens arkiver, journalsystemer, databaser og øvrige IT-systemer mv. med det formål at vurdere, om PET fortsat har brug for at bevare alle de sager og dokumenter mv., som opbevares. Det ville bl.a. indebære, at de operative medarbejdere, der har det nærmere kendskab til konkrete operationer, som materialet vedrører, ville skulle bruge betydelige mængder tid på at gennemlæse materiale og sammenstille det med materiale fra andre operationer – tid som ville gå fra det operationelle arbejde.

En øget forpligtelse til løbende gennemgang af materiale med henblik på at vurdere spørgsmål om sletning vil således have en meget direkte konsekvens for PET's operationelle kapacitet. Det er således afgørende at finde den rette balance mellem hensynet til, at PET kan bruge tjenestens operationelle ressourcer på tjenestens kerneopgaver og hensynet til at undgå unødige dataophobning.

Justitsministeriet har desuden lagt vægt på, at der allerede er fastsat slettefrister for PET, der tilsigter at afspejle, hvornår PET i almindelighed ikke længere har behov for oplysninger om fysiske og juridiske personer. Det gælder både den generelle slettefrist i PET-lovens § 9, stk. 1, på 15 år og de mere detaljerede og kortfristede sletningsregler i PET-bekendtgørelsen – navnlig i bekendtgørelsens § 1, stk. 2, § 2, stk. 2, § 3 og § 8. Det er således Justitsministeriets opfattelse, at den overordnede slettefrist i PET-lovens § 9 og de detaljerede slettefrister i PET-bekendtgørelsen er udtryk for en rimelig balance mellem på den ene side hensynet til at sikre, at der ikke sker en urimelig ophobning af oplysninger, som ikke er nødvendige for tjenestens arbejde i overensstemmelse med det grundlæggende formål med persondatalovens § 5, stk. 5, og på den anden side hensynet til at sikre, at PET udnytter sine ressourcer, herunder de operative ressourcer bedst muligt.

Det bemærkes i den forbindelse, at slettefristernes overholdelse kontrolleres både gennem PET's interne kontrol, jf. PET-bekendtgørelsens § 10, og af Tilsynet for Efterretningstjenesterne gennem bl.a. stikprøvekontrol, jf. PET-lovens § 18. Endelig er det muligt for den enkelte borger eller virksomhed gennem den indirekte indsigtsordning i medfør af PET-lovens § 13 at anmode Tilsynet med Efterretningstjenesterne om at undersøge, hvorvidt tjenesten uberettiget behandler oplysninger om den pågældende. Der henvises herom nærmere til punkt 3.2.1.

3.3.2. Overvejelser om PET's forpligtelse til at slette oplysninger, der indgår i dokumenter, som fortsat er relevante for PET's opgaver

Som anført ovenfor under punkt 3.2.2 har Tilsynet med Efterretningstjenesterne påpeget, at PET efter tilsynets opfattelse er forpligtet til at slette oplysninger, når det konkret påpeges, at de pågældende oplysninger ikke er nødvendige for PET's opgavevaretagelse, uanset om oplysningerne indgår i dokumenter mv., hvis øvrige oplysninger fortsat er nødvendige for tjenesten at bevare.

PET har oplyst over for Justitsministeriet, at sletning på oplysningsniveau indebærer en række væsentlige og praktiske udfordringer for PET, som vil skulle slette oplysningerne manuelt, da tjenestens eksisterende IT-plattform understøtter arbejdsgangen for sletning på sags- og dokumentniveau, men ikke arbejdsgangen for sletning af enkeltoplysninger, som indgår i et dokument mv., der skal bevares. En manuel sletning af oplysninger i dokumen-

ter, der i øvrigt skal bevares, vil være forbundet med et væsentligt ressourceforbrug for PET, hvilket bl.a. vil ske på bekostning af PET's operationelle kapacitet. PET har således som ovenfor nævnt oplyst, at det i vidt omfang vil være nødvendigt at inddrage PET's operative medarbejdere i vurderingen af, om en oplysning fortsat er nødvendig for varetagelsen af PET's opgaver. Det bemærkes i den forbindelse, at det ofte er en vanskelig opgave for PET at vurdere, om der fortsat er behov for at bevare en lovligt indhentet oplysning. PET's arbejde er således i vidt omfang forebyggende, og det kan ofte være forbundet med usikkerhed, om de personer, der undersøges, reelt har til hensigt at begå strafbare forhold, jf. også punkt 3.1.1 ovenfor.

Justitsministeriet har på den baggrund overvejet, i hvilket omfang PET fremover bør være forpligtet til at slette konkrete oplysninger, som ikke længere opfylder opfyldte behandlingskriterierne i PET-lovens § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, men som indgår i dokumenter mv., som der i øvrigt er hjemmel til at bevare og behandle.

Reglerne for PET's behandling af oplysninger om fysiske og juridiske personer bør efter Justitsministeriets opfattelse være udtryk for en balance mellem på den ene side hensynet til, at der ikke i unødigt omfang behandles oplysninger, som ikke er nødvendige for varetagelsen af PET's opgaver (unødigt dataophobning), og på den anden side hensynet til, at PET ikke skal bruge uforholdsmæssigt store ressourcer på at slette oplysninger.

Der er efter Justitsministeriets opfattelse i den forbindelse desuden et særligt hensyn at tage til, at de operative ressourcer hos PET i videst muligt omfang bruges til at løse PET's kerneopgaver med forebyggelse og bekæmpelse af terrorisme mv. frem for på gennemgang af sager og dokumenter mv. med henblik på at overveje sletning af enkeltoplysninger.

Justitsministeriet finder herefter på baggrund af en samlet vurdering af de modstående hensyn, at PET fremover som udgangspunkt ikke bør være forpligtet til at slette konkrete oplysninger, som ikke længere opfylder behandlingskriterierne i PET-lovens § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, hvis oplysningerne indgår i dokumenter mv., som skal bevares.

Justitsministeriet finder imidlertid samtidig, at den indirekte indsigtssordning i PET-lovens § 13, herunder muligheden for at få slettet enkeltoplysninger som led i indsigtssordningen, fuldt ud bør bevares. Det skyldes de generelle formål bag retten til indirekte indsigt, der bl.a. er at styrke bor-

gernes tillid til den offentlige forvaltning og at give borgerne mulighed for at varetage deres interesser over for myndigheder, som træffer afgørelse eller udøver anden forvaltningsmyndighed. Et væsentligt led heri er at give borgerne en mulighed for – gennem Tilsynet med Efterretningstjenesterne – at kontrollere de oplysninger, som PET er i besiddelse af.

Justitsministeriet finder desuden, at der – udover den indirekte indsigtssordning – kan tænkes særlige tilfælde, hvor PET efter en samlet vurdering fortsat bør være forpligtet til at slette enkeltoplysninger i dokumenter mv., der i øvrigt skal bevares. Det gælder bl.a. de tilfælde, der er omfattet af PET-bekendtgørelsens § 8. PET-bekendtgørelsens § 8 fastsætter bl.a., at PET, når tjenesten indhenter oplysninger om alle personer, der inden for et givent tidspunkt har rettet henvendelse til en given offentlig myndighed – eller andre grupper af personer, som på tilsvarende måde ikke på forhånd er identificeret – så hurtigt som forholdene tillader det, skal foretage en vurdering af, om de personer, som oplysningerne vedrører, er af relevans for efterretningstjenestens opgavevaretagelse. I den udstrækning dette vurderes ikke at være tilfældet, skal de ikke relevante oplysninger straks slettes. Der henvises om PET-bekendtgørelsens § 8 nærmere til punkt 3.1.2.3.2 ovenfor.

Der bør derfor efter Justitsministeriets opfattelse – i forbindelse med ophævelsen af PET's forpligtelse til at slette på oplysningsniveau – indføres en adgang for justitsministeren til at fastsætte regler om, at PET i visse situationer fortsat skal slette enkeltoplysninger i dokumenter mv., der i øvrigt er behov for at bevare.

Med disse forslag varetages efter Justitsministeriets opfattelse i vidt omfang både hensynet til på den ene side, at de operative ressourcer hos PET bruges til at løse PET's kerneopgaver med forebyggelse og bekæmpelse af terrorisme mv., og på den anden side hensynet til, at PET – i situationer, hvor der er særlige hensyn, der taler for det – sletter konkrete oplysninger i dokumenter mv., der i øvrigt skal bevares.

3.4. Den foreslåede ordning

3.4.1. Som anført i punkt 3.3.1 finder Justitsministeriet, at det ved en ændring af PET-loven bør klargøres, at PET ikke er forpligtet til at foretage en løbende gennemgang af (alle) sager og dokumenter mv. før de fastsatte slettefrister er udløbet med henblik på at identificere personoplysninger, der ikke længere opfylder behandlingskriterierne i PET-lovens § 7, stk. 2,

og § 8, stk. 2.

Det foreslås på den baggrund, at der indsættes et nyt § 9 a i PET-lovens § 9, som klargør PET's forpligtelser vedrørende sletning af oplysninger.

3.4.2. I den foreslåede bestemmelses *stk. 1, 1. pkt.*, anføres det indledningsvist, at når PET i forbindelse med sine aktiviteter bliver opmærksom på, at sager eller dokumenter mv. ikke længere opfylder betingelserne i § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, skal PET slette disse sager eller dokumenter mv., uanset om slettefristen i § 9 eller frister fastsat i medfør af § 7, stk. 3, eller § 8, stk. 3, er udløbet.

Begrebet ”aktiviteter” skal forstås bredt og omfatter alle de opgaver, som PET beskæftiger sig med. Begrebet omfatter foruden operationelle aktiviteter også PET's opgaver i forbindelse med anmodninger om indirekte indsigt, jf. PET-lovens § 13, eller stikprøvekontroller foretaget af Tilsynet med Efterretningstjenesterne.

Det foreslås i forlængelse heraf at fastslå i bestemmelsen i *stk. 1, 2. pkt.*, at PET ikke er forpligtet til løbende af egen drift at gennemgå tjenestens sager og dokumenter mv. med henblik på at vurdere, om betingelserne i § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, er opfyldt.

Det vil herefter fremgå klart af PET-loven, at PET ikke af egen drift er forpligtet til løbende at gennemgå tjenestens sager, dokumenter mv. eller oplysninger med henblik på at slette eventuelle sager, dokumenter mv. eller oplysninger, som ikke længere opfylder behandlingskriterierne i PET-lovens § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2 (hvorefter PET kan behandle oplysninger, hvis de enten må antages at have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13 eller er nødvendige for varetagelsen af tjenestens øvrige opgaver).

Det bemærkes, at PET i henhold til PET-bekendtgørelsens § 10 løbende foretager stikprøvekontrol med bl.a. sletning af oplysninger. Chefen for PET fastsætter nærmere retningslinjer for stikprøvekontrol, jf. PET-bekendtgørelsens § 11.

3.4.3. Som anført i punkt 3.3.2 finder Justitsministeriet på baggrund af en samlet afvejning af de modstående hensyn, at PET som hovedregel ikke bør være forpligtet til at vurdere og slette enkeltoplysninger i dokumenter

mv., der i øvrigt er behov for at bevare, jf. PET-lovens § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2.

Det foreslås på den baggrund, at det som *stk. 2* i den foreslåede bestemmelse i PET-lovens § 9 a fastslås, at PET som udgangspunkt – uanset PET-lovens §§ 7-9 – ikke er forpligtet til at slette lovligt tilvejebragte oplysninger, der ikke opfylder betingelserne i PET-lovens § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, hvis oplysningerne indgår i dokumenter mv., som i øvrigt opfylder betingelserne i § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2. Databehandlingsbetingelserne i § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, indebærer, at oplysninger kan behandles, hvis de må antages at have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13 eller er nødvendige for varetagelsen af tjenestens øvrige opgaver.

Den foreslåede bestemmelse i PET-lovens § 9 a, stk. 2, indebærer således en fravigelse af bestemmelserne i PET-lovens §§ 7-9. Bestemmelserne i PET-lovens §§ 7-9 fastsætter dels, at en række af persondatalovens regler (herunder § 5, stk. 5, om unødigt dataophobning) finder anvendelse for PET, og fastsætter dels regler om databehandling og slettefrister.

Det bemærkes, at den foreslåede bestemmelse i § 9 a, stk. 2 vedrører sletning på *oplysningsniveau*, hvorimod den foreslåede bestemmelse i stk. 1 vedrører sletning på sags- og dokumentniveau. PET er således heller ikke forpligtet til at slette på oplysningsniveau, selvom PET i forbindelse med sine aktiviteter bliver opmærksom på, at en konkret oplysning ikke længere opfylder betingelserne i PET-lovens § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, hvis oplysningen indgår i dokumenter mv., som fortsat lever op til behandlingsbetingelserne i PET-lovens § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, og for hvilke slettefristen ikke er udløbet.

Tilsynet med Efterretningstjenesterne vil i forbindelse med stikprøvekontrol i medfør af PET-lovens §§ 18 og 20 fortsat kunne påse, om en sag eller et dokument mv. som helhed fortsat lever op til behandlingsbetingelserne i PET-lovens § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, men PET vil som udgangspunkt ikke være forpligtet til at slette enkeltoplysninger, der indgår i dokumenter mv., der skal bevares, i forbindelse med en sådan stikprøvekontrol.

PET vil dog fortsat være forpligtet til at slette oplysninger, hvis det konstateres, at oplysningen er tilvejebragt i strid med reglerne i PET-lovens §§ 3 og 4.

Det bemærkes, at lovforslaget ikke i øvrigt indebærer ændringer i de nuværende slettefrister, der finder anvendelse for PET. PET skal således fortsat slette sager og dokumenter mv., hvis den relevante slettefrist er udløbet, således at det grundlæggende hensyn bag persondatalovens § 5, stk. 5, om at forhindre unødvendig ophobning af data, fortsat varetages.

Det foreslås endvidere, at der indføres en undtagelse til den nye bestemmelse i PET-lovens § 9 a, stk. 2, der indebærer, at PET fortsat vil være forpligtet til at slette enkeltoplysninger som led i den indirekte indsigtssordning, jf. punkt 3.4.5 nedenfor om den foreslåede nye bestemmelse i PET-lovens § 13, stk. 2. Det foreslås desuden, at der indføres en undtagelse til den nye bestemmelse i PET-lovens § 9 a, stk. 2, der indebærer, at justitsministeren kan fastsætte regler om, at PET i nærmere fastsatte tilfælde skal slette enkeltoplysninger, jf. punkt 3.4.4 nedenfor om den foreslåede nye bestemmelse i PET-lovens § 9 a, stk. 3.

3.4.4. Som anført i punkt 3.3.2 finder Justitsministeriet, at der kan tænkes særlige tilfælde, hvor PET efter en samlet vurdering fortsat bør være forpligtet til at slette enkeltoplysninger i dokumenter mv., der i øvrigt skal bevares, og at der derfor bør indføres en adgang for justitsministeren til at fastsætte regler om, at PET i visse situationer fortsat skal slette enkeltoplysninger i dokumenter mv., der i øvrigt vurderes at kunne bevares, jf. PET-lovens § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2.

Det foreslås på den baggrund, at der indsættes en ny bestemmelse som § 9 a, *stk.* 3, i PET-loven, der fastslår, at justitsministeren kan fastsætte regler om, at PET i nærmere fastsatte tilfælde skal slette oplysninger i dokumenter mv., der i øvrigt kan bevares i henhold til PET-lovens § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, i videre omfang end, hvad der følger af PET-lovens øvrige bestemmelser.

Bemyndigelsesbestemmelsen forudsættes i først række anvendt til at fastholde en sletningsregel svarende til PET-bekendtgørelsens § 8. PET-bekendtgørelsens § 8 fastsætter bl.a., at PET, når tjenesten indhenter oplysninger om alle personer, der inden for et givent tidspunkt har rettet henvendelse til en given offentlig myndighed – eller andre grupper af personer, som på tilsvarende måde ikke på forhånd er identificeret – så hurtigt som forholdene tillader det, skal foretage en vurdering af, om de personer, som oplysningerne vedrører, er af relevans for efterretningstjenestens opgavevaretagelse. I den udstrækning dette vurderes ikke at være tilfældet,

skal de ikke relevante oplysninger straks slettes. Der henvises nærmere om PET-bekendtgørelsens § 8 til punkt 3.1.2.3.2.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 3 (forslag til ny bestemmelse i PET-lovens § 9 a), og bemærkningerne hertil.

3.4.5. Som også anført i punkt 3.3.2 finder Justitsministeriet, at der i forhold til spørgsmålet om sletning på oplysningsniveau gør sig nogle særlige forhold gældende for så vidt angår den indirekte indsigtssordning. Det er således Justitsministeriets vurdering, at afvejningen mellem hensynet til PET's operationelle ressourceforbrug og hensynet til at undgå unødigt dataophobning i disse sager fører til, at der bør ske sletning af alle oplysninger, som ikke længere opfylder betingelserne i PET-lovens § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2.

Det foreslås på den baggrund, at der indsættes et nyt *stk. 2* i PET-lovens § 13 (om den indirekte indsigtssordning), der fastslår, at PET skal slette på oplysningsniveau, når det i forbindelse med en anmodning om indirekte indsigt konstateres, at oplysningerne ikke længere opfylder betingelserne i § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2.

Den foreslåede bestemmelse fastsætter således, at PET fortsat har pligt til at slette enkeltoplysninger i dokumenter mv., der i øvrigt kan bevares, hvis disse enkeltoplysninger ikke lever op til behandlingsbetingelserne i PET-lovens § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2 – når der indgives anmodning om indirekte indsigt – uanset den nye bestemmelse i § 9 a, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 4 (forslag til nyt *stk. 2* i PET-lovens § 13), og bemærkningerne hertil.

4. Sikkerhedsgodkendelse af ansatte i Tilsynet med Efterretningstjenesternes sekretariat

4.1. Gældende ret

Cirkulære nr. 10338 af 17. december 2014 om sikkerhedsbeskyttelse af informationer af fælles interesse for landene i NATO eller EU, andre klassificerede informationer samt informationer af sikkerhedsmæssig beskyttelsesinteresse i øvrigt (sikkerhedscirkulæret) indeholder de almindelige regler for bl.a. sikkerhedsundersøgelser og sikkerhedsgodkendelser til brug for ansættelse i offentlige myndigheder.

Det fremgår af sikkerhedscirkulærets § 13, stk. 1, at enhver offentlig myndighed træffer afgørelse om sikkerhedsgodkendelse af ansatte i myndigheden og ansatte i private firmaer, der arbejder for den offentlige myndighed. Sikkerhedsgodkendelsen har kun gyldighed for den sikkerhedsgodkendte persons arbejde for den pågældende myndighed. Det fremgår af stk. 3, at PET foretager en sikkerhedsundersøgelse til brug for den offentlige myndigheds afgørelse om sikkerhedsgodkendelse af ansatte.

Afgørelse om sikkerhedsgodkendelse træffes i medfør af sikkerhedscirkulærets § 14 på grundlag af en konkret vurdering af alle de oplysninger, der foreligger om personen. Der lægges herved navnlig vægt på, om den pågældende har udvist ubestridt loyalitet, og om den pågældende har en sådan adfærd og karakter, herunder vaner, forbindelser og diskretion, at der ikke kan være tvivl om den pågældendes pålidelighed i forbindelse med håndtering af klassificerede informationer.

I medfør af PET-lovens § 16, stk. 4, antager Tilsynet med Efterretningstjenesterne den fornødne sekretariatsbistand. Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen i lovforslaget bag PET-loven, jf. lovforslag nr. L 161 af 27. februar 2013, at tilsynet i forbindelse med ansættelsen af sekretariatsbistand skal forelægge spørgsmålet om sikkerhedsgodkendelse af de pågældende for Justitsministeriet til afgørelse.

Det fremgår af bemærkningerne til PET-lovens § 16, at tilsynets medlemmer og sekretariat skal kunne godkendes til højeste sikkerhedsgrad og opretholde denne godkendelse, så længe den pågældende er medlem henholdsvis ansat af tilsynet, og at det forudsættes at være justitsministeren, der i overensstemmelse med de almindelige procedurer for sikkerhedsgodkendelse af personer i den offentlige forvaltning træffer afgørelse om sikkerhedsgodkendelse af tilsynets medlemmer og dets sekretariat.

Det bemærkes, at tilsynet i dag træffer afgørelse om sikkerhedsgodkendelse af andre ansatte end sekretariatsmedhjælpere hos tilsynet, eksempelvis rengøringshjælp og lignende.

4.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Efter Justitsministeriets opfattelse er det hensigtsmæssigt, at det er Tilsynet med Efterretningstjenesterne, der træffer afgørelse om sikkerhedsgodkendelse af ansatte i sekretariatet. Det er således Tilsynet med Efterretnings-

tjenesterne, der har det mest indgående kendskab til de pågældende personer samt til de pågældendes arbejdsfunktioner, og herunder den type klassificeret information, som de pågældende har adgang til. Som nævnt ovenfor i punkt 4.1 er det således også udgangspunktet efter sikkerhedscirkulærets § 13, stk. 1, er det er den enkelte offentlige myndighed selv, der træffer afgørelse om sikkerhedsgodkendelse af ansatte i myndigheden.

Det bemærkes endvidere, at Tilsynet med Efterretningstjenesterne generelt er tillagt fuld uafhængighed, og at dette også taler for, at tilsynet selv bør have kompetencen til at træffe afgørelse om sikkerhedsgodkendelse af ansatte i dets sekretariat.

Der ses desuden ikke umiddelbart at være omstændigheder, der taler imod, at tilsynet selv skal have kompetencen til at træffe afgørelse om sikkerhedsgodkendelse af ansatte i dets sekretariat.

Det foreslås på den baggrund, at tilsynet fremover selv træffer afgørelser om sikkerhedsgodkendelse af sekretariatets ansatte.

Det bemærkes, at den foreslåede ændring ikke er til hinder for, at Tilsynet med Efterretningstjenesternes formand bemyndiger sekretariatet til at træffe afgørelse om sikkerhedsgodkendelse af ansatte til sekretariatet.

Det bemærkes desuden, at tilsynets sekretariat fortsat vil skulle kunne godkendes til højeste sikkerhedsgrad, og at PET fortsat foretager en sikkerhedsundersøgelse til brug for tilsynets afgørelse om sikkerhedsgodkendelse.

Det bemærkes afslutningsvist, at Justitsministeriet fortsat træffer afgørelse om sikkerhedsgodkendelse af tilsynets medlemmer.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 5 (forslag til ændring af PET-lovens § 16, stk. 4), og bemærkningerne hertil.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Da lovforslagets indhold i det væsentlige svarer til den praksis, PET hidtil har fulgt, vurderes forslaget ikke at medføre økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige af betydning.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Lovforslaget har ikke økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

7. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

8. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

Det bemærkes i den forbindelse, at Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesdirektivet), der ligger til grund for persondataloven, bl.a. ikke gælder for behandling af oplysninger vedrørende den offentlige sikkerhed, forsvar og statens sikkerhed, jf. direktivets artikel 3, stk. 2, pkt. 1.

10. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslag har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Østre Landsret, Vestre Landsret, Byretterne, Advokatrådet, Copenhagen Business School (Juridisk Institut), Danske Advokater, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Det Kriminalpræventive Råd, Domstolsstyrelsen, Dommerfuldmægtigforeningen, Foreningen af Offentlige Anklagere, Foreningen af Statsadvokater, Forsvarets Efterretningstjeneste, Færøernes Landsstyre, Grønlands Selvstyre, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, Kraka, Københavns Universitet (Det Juridiske Fakultet), Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Politiforbundet i Danmark, Politidirektørforeningen, Retspolitisk Forening, Retssikkerhedsfonden, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Syddansk Universitet (Juridisk Institut), Tilsynet med Efterretningstjenesterne, Aalborg Universitet (Juridisk Institut), Aarhus Universitet (Juridisk Institut).

11. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/ mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen.	Ingen af betydning.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Lovforslaget må forventes at indebære en lettelse af PET's administrative byrder i forbindelse med gennemgang og sletning af enkeltoplysninger i dokumenter, der i øvrigt skal bevares, idet der vil blive tale om en mere begrænset mængde oplysninger, der skal vurderes og evt. slettes.	Ingen.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen.	Ingen.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen.	Ingen.
Miljømæssige konsekvenser	Ingen.	Ingen.
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen.	Ingen.
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	
Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtelser (sæt X)	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1 og 2

I medfør af PET-lovens § 1, stk. 1, nr. 2, har PET bl.a. til opgave at forebygge, efterforske og modvirke andre alvorlige forbrydelser (end straffelovens kapitel 12 og 13), der truer den nationale eller internationale samfundsorden (den alvorligste organiserede kriminalitet).

Det foreslås, at PET-lovens § 1, stk. 1, nr. 2, ophæves, således at ovenstående ikke længere skal være en selvstændig opgave for PET. De opgaver, som i dag varetages af Efterforskningscenteret hos PET vil herefter navnlig blive varetaget af Rigspolitiets Nationale Efterforskningscenter. Nationalt Efterforskningscenter understøtter og sætter retning for efterforskningerne vedrørende den organiserede kriminalitet, men de konkrete sager vil være forankret i politikredsene.

Den nærmere organisering mv. af varetagelsen af disse opgaver vil – på samme måde, som de opgaver det øvrige politi ellers varetager – kunne ske administrativt inden for de almindelige rammer, der gælder for politiets virksomhed, og som bl.a. er fastsat i lov om politiets virksomhed (politiloven) og retsplejelovens kapitel 11 om politiet.

Lovforslaget tilsigter ikke at ændre på, at PET også fremover – i det omfang, det er relevant – skal være i stand til at kunne identificere eventuelle relationer mellem den alvorligste organiserede kriminalitet og efterretningstjenestens øvrige arbejdsområder. Denne opgave forudsættes løst som en integreret del af efterretningstjenestens øvrige virksomhed, jf. bestemmelserne i den gældende PET-lovs § 1, stk. 1, nr. 1 og 3-8. PET vil fortsat have adgang til Politiets Efterforskningsstøtte Database (PED), hvori bl.a. personer med tilknytning til bande- og rockergrupperinger registreres.

PET vil også fremadrettet skulle bistå det øvrige politi – bl.a. i forbindelse med bekæmpelsen af organiseret kriminalitet – med de særlige kompetencer, som PET råder over, herunder i forhold til aktionsstyrken, forhandlergruppen, agentoperationer, særlig observationsopgaver og brug af særligt teknisk overvågnings- og aflytningsudstyr.

En sådan bistand vil kunne ske inden for rammerne af PET-lovens § 1, stk. 1, nr. 4, hvorefter det er en selvstændig opgave for PET at bistå det øvrige politi.

PET vil i den forbindelse fortsat kunne behandle oplysninger, herunder indsamle oplysninger, føre kilder og foretage analyser af den alvorligste organiserede kriminalitet som led i PET's bistand til det almindelige politi, jf. PET-lovens § 1, stk. 1, nr. 4. PET vil også kunne komme i besiddelse af oplysninger fra andre efterforskninger, kilder, samarbejdspartnere mv., der vedrører den organiserede kriminalitet, og som kan danne grundlag for efterforskninger i den øvrige del af politiet. Der vil således løbende kunne udveksles oplysninger fra PET's øvrige arbejdsområder til bl.a. Nationalt Efterforskningscenter og politikredsene.

Den foreslåede bestemmelse berører ikke bemyndigelsesbestemmelsen i PET-lovens § 1, stk. 2, hvorefter justitsministeren kan bestemme, at andre opgaver, der har sammenhæng med tjenestens opgaver, henlægges til PET. Justitsministeren vil således – hvis det måtte opstå behov herfor, f.eks. på grund af udviklingen i kriminalitetsbilledet – ikke være afskåret fra at bestemme, at PET igen skal varetage visse af de opgaver, som med lovforslaget fjernes som et af PET's lovfæstede ansvarsområder.

Justitsministeren vil i givet fald skulle underrette Folketingets Udvalg vedrørende Efterretningstjenesterne om en sådan beslutning, jf. § 2, stk. 5, 2. pkt., i lov om etablering af et udvalg om forsvarets og politiets efterretningstjenester, jf. lovbekendtgørelse nr. 937 af 26. august 2014.

Som konsekvens af den foreslåede ophævelse af PET-lovens § 1, stk. 1, nr. 2, justeres PET-lovens § 1, stk. 2, så bestemmelsen fremover alene henviser til PET-lovens § 1, stk. 1, nr. 1-7.

Der henvises til punkt 2.2 og 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Det foreslås, at der indsættes en ny bestemmelse som § 9 a i PET-loven, der udtrykkeligt fastslår omfanget af PET's forpligtelse til sletning af oplysninger.

I den foreslåede bestemmelses *stk. 1, 1. pkt.*, anføres det indledningsvis, at når PET i forbindelse med sine aktiviteter bliver opmærksom på, at sager eller dokumenter mv. ikke længere opfylder betingelserne i § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, skal PET slette disse sager eller dokumenter mv., uanset om

slettefristen i § 9 eller frister fastsat i medfør af § 7, stk. 3, eller § 8, stk. 3, er udløbet.

Begrebet ”aktiviteter” skal forstås bredt og omfatter alle de opgaver, som PET beskæftiger sig med. Begrebet omfatter således foruden operationelle aktiviteter også eksempelvis PET’s opgaver i forbindelse med anmodninger om indirekte indsigt, jf. PET-lovens § 13, eller stikprøvekontroller foretaget af Tilsynet med Efterretningstjenesterne.

Det foreslås i forlængelse heraf at fastslå i bestemmelsen i stk. 1, 2. *pkt.*, at PET ikke er forpligtet til løbende af egen drift at gennemgå tjenestens sager og dokumenter mv. med henblik på at vurdere, om betingelserne i § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, er opfyldt.

Den foreslåede bestemmelse fastslår således, at PET ikke – udover slettefristen i PET-lovens § 9, stk. 1, og de administrativt fastsatte slettefrister i PET-bekendtgørelsen – er forpligtet til løbende at gennemgå tjenestens sager, dokumenter mv. eller oplysninger med henblik på at slette sager, dokumenter mv. eller oplysninger, som ikke længere opfylder betingelserne i § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2. Det bemærkes, at bestemmelsens dokumentbegreb skal forstås bredt og bl.a. efter omstændighederne omfatter elektroniske filer og apps mv.

PET vil dog fortsat skulle slette sager og dokumenter mv., der ikke længere er relevante, og som PET f.eks. bliver opmærksom på som led i intern kontrol i medfør af PET-bekendtgørelsens § 10 (chefen for PET fastsætter nærmere retningslinjer for stikprøvekontrol, jf. PET-bekendtgørelsens § 11) eller i forbindelse med en stikprøvekontrol foretaget af Tilsynet med Efterretningstjenesterne i medfør af PET-lovens §§ 18 og 20.

Der henvises til punkt 3.3 og 3.4.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Med den foreslåede bestemmelse i § 9 a, *stk. 2*, fastlægges det, at PET fremover – uanset PET-lovens §§ 7-9 – ikke er forpligtet til at slette lovligt tilvejebragte oplysninger, der ikke er behov for at bevare, hvis oplysningerne indgår i dokumenter mv., som i øvrigt opfylder betingelserne i § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2.

PET vil således efter den foreslåede bestemmelse ikke være forpligtet til at slette lovligt tilvejebragte oplysninger, der indgår i dokumenter mv., som i

øvrigt fortsat kan behandles, jf. PET-lovens § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, selv om de konkrete enkeltoplysninger ikke længere opfylder betingelserne i PET-lovens § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2 (dvs. må antages at have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13 eller er nødvendig for varetagelsen af tjenestens øvrige opgaver).

Det bemærkes, at bestemmelsens dokumentbegreb skal forstås bredt og bl.a. efter omstændighederne omfatter elektroniske filer, apps mv.

Det bemærkes, at den foreslåede bestemmelse i § 9 a, stk. 2 vedrører sletning på *oplysningsniveau*, hvorimod den foreslåede bestemmelse i stk. 1 vedrører sletning på sags- og dokumentniveau. PET er således heller ikke forpligtet til at slette på oplysningsniveau, selvom PET i forbindelse med sine aktiviteter bliver opmærksom på, at en konkret oplysning ikke længere opfylder betingelserne i PET-lovens § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, hvis oplysningen indgår i dokumenter mv., som fortsat lever op til behandlingsbetingelserne i PET-lovens § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, og for hvilke slettefristen ikke er udløbet.

Den foreslåede ændring indebærer endvidere, at Tilsynet med Efterretningstjenesterne i forbindelse med stikprøvekontroller i medfør af PET-lovens §§ 18 og 20 fortsat kan påse, om en sag eller et dokument mv. som helhed fortsat lever op til behandlingsbetingelserne i PET-lovens § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, men at PET som udgangspunkt ikke vil være forpligtet til at slette enkeltoplysninger, der indgår i dokumenter mv., der skal bevares, i forbindelse med en sådan stikprøvekontrol.

Det bemærkes, at lovforslaget ikke indebærer ændringer i de nuværende slettefrister, der finder anvendelse for PET. PET skal således fortsat slette sager og dokumenter mv., hvis den relevante slettefrist er udløbet, således at det grundlæggende hensyn bag persondatalovens § 5, stk. 5, om at forhindre unødvendig ophobning af data, fortsat varetages.

PET vil endvidere fortsat være forpligtet til at slette oplysninger, hvis det konstateres, at oplysningen er tilvejebragt i strid med reglerne i PET-lovens §§ 3 og 4.

Med henvisningen til den foreslåede nye bestemmelse i PET-lovens § 13, stk. 2, jf. også lovforslagets § 1, nr. 4, fastsættes det som en undtagelse til den nye regel, at PET fortsat er forpligtet til at slette enkeltoplysninger, der

ikke længere er behov for at bevare, som led i den indirekte indsigtssordning, selvom oplysningerne indgår i dokumenter mv., som der i øvrigt er behov for at bevare. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 4, og bemærkningerne hertil.

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 3* kan justitsministeren fastsætte regler om, at PET i nærmere fastsatte tilfælde skal slette oplysninger i videre omfang end hvad der følger af PET-lovens bestemmelser.

Som følge af denne bemyndigelse vil justitsministeren kunne fastsætte regler om, at PET i visse særlige tilfælde fortsat er forpligtet til at slette enkeltoplysninger i dokumenter m.v., der i øvrigt skal bevares.

Bemyndigelsesbestemmelsen forudsættes i først række anvendt til at fastholde en sletningsregel svarende til PET-bekendtgørelsens § 8. PET-bekendtgørelsens § 8 fastsætter bl.a., at PET, når tjenesten indhenter oplysninger om alle personer, der inden for et givent tidspunkt har rettet henvendelse til en given offentlig myndighed – eller andre grupper af personer, som på tilsvarende måde ikke på forhånd er identificeret – så hurtigt som forholdene tillader det, skal foretage en vurdering af, om de personer, som oplysningerne vedrører, er af relevans for efterretningstjenestens opgavevaretagelse. I den udstrækning dette vurderes ikke at være tilfældet, skal de ikke relevante oplysninger straks slettes.

Der henvises til punkt 3.3 og 3.4.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

I tilknytning til den ovenfor foreslåede bestemmelse i PET-lovens § 9 a, stk. 2 (om at PET som udgangspunkt ikke er forpligtet til at foretage sletning på oplysningsniveau), jf. lovforslagets § 1, nr. 3, foreslås det, at der indsættes et nyt *stk. 2* i PET-lovens § 13 (den indirekte indsigtssordning), der fastslår, at PET – uanset § 9 a, stk. 2 – skal slette oplysninger, når det i forbindelse med en anmodning om indirekte indsigt konstateres, at oplysningerne ikke længere opfylder betingelserne i § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2. Det bemærkes, at bestemmelsens dokumentbegreb skal forstås bredt og efter omstændighederne bl.a. omfatter elektroniske filer, apps mv.

Den foreslåede bestemmelse i § 13, stk. 2, fastslår således, at PET fortsat vil have pligt til at slette enkeltoplysninger om en fysisk eller juridisk per-

son, der anmoder om indirekte indsigt efter PET-lovens § 13, hvis oplysningerne ikke (længere) opfylder behandlingskriterierne i PET-lovens § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, selvom det pågældende dokument, hvori oplysningerne indgår, i øvrigt opfylder behandlingskriterierne i PET-lovens § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2.

Der henvises til punkt 3.3 og 3.4.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 5

Efter de gældende regler er det Justitsministeriet, der træffer afgørelse om sikkerhedsgodkendelse af ansatte i Tilsynet med Efterretningstjenesternes sekretariat.

Det foreslås, at PET-lovens § 16, stk. 4, justeres, så Tilsynet med Efterretningstjenesterne fremover i forbindelse med tilsynets antagelse af dets sekretariatsbistand også træffer afgørelse om sikkerhedsgodkendelse. Som følge af den foreslåede justering af PET-lovens § 16, stk. 4, vil det således fremover være Tilsynet med Efterretningstjenesterne selv, og ikke Justitsministeriet, der træffer afgørelse om sikkerhedsgodkendelse af ansatte i tilsynets sekretariat.

Det bemærkes, at ansatte i tilsynets sekretariat fortsat skal kunne godkendes til højeste sikkerhedsgrad, og at PET fortsat foretager en sikkerhedsundersøgelse til brug for tilsynets afgørelse om sikkerhedsgodkendelse.

Den foreslåede ændring er ikke til hinder for, at Tilsynet med Efterretningstjenesternes formand bemyndiger sekretariatet til at træffe afgørelse om sikkerhedsgodkendelse af ansatte til sekretariatet.

Justitsministeriet vil fortsat træffe afgørelse om sikkerhedsgodkendelse af tilsynets medlemmer.

Tilsynet vil desuden fortsat selv træffe afgørelse om sikkerhedsgodkendelse af andre ansatte hos tilsynet, eksempelvis rengøringshjælp og lignende.

Der henvises til punkt 4.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. marts 2017.

Til § 3

Bestemmelsen vedrører lovens territoriale gyldighed.

I overensstemmelse med PET-lovens § 25 om lovens territoriale gyldighed, foreslås det, at loven ikke gælder for sager om færøske eller grønlandske anliggender. Loven kan dog ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Lovforslaget sammenholdt med gældende ret

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET), jf. lovbekendtgørelse nr. 1600 af 19. december 2014, som ændret ved § 1 i lov nr. 1881 af 29. december 2015, foretages følgende ændringer:

§ 1. Politiets Efterretningstjeneste har til opgave at

1) ---

2) forebygge, efterforske og modvirke andre alvorlige forbrydelser, der truer den nationale eller internationale samfundsorden,

3-8) ---

Stk. 2. Justitsministeren kan bestemme, at andre opgaver, der har sammenhæng med de i stk. 1, nr. 1-8, nævnte, henlægges til Politiets Efterretningstjeneste.

1. *§ 1, stk. 1, nr. 2,* ophæves.

Nr. 3-8 bliver herefter nr. 2-7.

2. I *§ 1, stk. 2,* ændres »nr. 1-8« til: »nr. 1-7«.

3. Efter § 9 indsættes:

»**§ 9 a.** Når Politiets Efterretningstjeneste i forbindelse med sine aktiviteter bliver opmærksom på, at sager eller dokumenter mv. ikke længere opfylder betingelserne i § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, skal disse slettes, uanset om slettefristen i § 9 eller frister fastsat i medfør af § 7, stk. 3, eller § 8, stk. 3, er udløbet. Politiets Efterretningstjeneste er ikke i øvrigt forpligtet til løbende

af egen drift at gennemgå tjenestens sager og dokumenter mv. med henblik på at vurdere om betingelserne i § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, fortsat er opfyldt.

Stk. 2. Politiets Efterretningstjeneste er uanset bestemmelserne i §§ 7-9 ikke forpligtet til at slette oplysninger, der ikke opfylder betingelserne i § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, hvis oplysningerne indgår i dokumenter mv., som i øvrigt opfylder betingelserne i § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, jf. dog stk. 3 og § 13, stk. 2.

Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte regler om, at Politiets Efterretningstjeneste i nærmere fastsatte tilfælde skal slette oplysninger i videre omfang end, hvad der følger af lovens bestemmelser.«

§ 13. En fysisk eller juridisk person kan anmode Tilsynet med Efterretningstjenesterne, jf. § 16, stk. 1, om at undersøge, hvorvidt tjenesten uberettiget behandler oplysninger om den pågældende. Tilsynet sikrer, at dette ikke er tilfældet, og giver herefter den pågældende meddelelse herom.

Stk. 2. Hvis særlige forhold taler herfor, kan Tilsynet med Efterretningstjenesterne pålægge tjenesten at give hel eller delvis indsigt i oplysninger som nævnt i § 12, stk. 1.

Stk. 3. En person, der har fået meddelelse efter stk. 1, har ikke krav på en ny meddelelse før 6 måneder efter sidste meddelelse.

4. I § 13 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»*Stk. 2.* Når det i forbindelse med en undersøgelse efter stk. 1 konstateres, at Politiets Efterretningstjeneste behandler oplysninger som ikke længere opfylder betingelserne i § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, skal disse oplysninger slettes uanset § 9 a, stk. 2.«

Stk. 2-3 bliver herefter stk. 3-4.

§ 16. ---

Stk. 2-3. ---

Stk. 4. Tilsynet antager den fornødne sekretariatsbistand.

Stk. 5. ---

5. I § 16, *stk. 4*, indsættes efter »antager«: »og sikkerhedsgodkender«.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. marts 2017.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.